

Mikkelin kaupunki

Koulukuljetusopas

1. Johdanto

Tässä koulukuljetusoppaassa esitellään Mikkelin kaupungin koulukuljetuksia koskevia periaatteita ja käytäntöjä. Oppaan avulla lasten huoltajat saavat tietoa Mikkelin kaupungin koulukuljetusetuudesta ja periaatteista, joilla maksuton koulukuljetus Mikkelin kaupungissa myönnetään ja järjestetään.

Monissa eri yhteyksissä on todettu, että koululaisten yleiskunto on heikentynyt liikkumisen vähenemisen myötä. Oppilaan jalan tai pyöräilemällä kulkema koulumatka tulisikin nähdä lapsen oikeutena, joka edistää terveyttä ja ennaltaehkäisee monia sairauksia. Samalla lapsi oppii liikkumaan itsenäisesti kotiympäristössään ja luottamaan omiin kykyihinsä.

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan omatoimisesti ja turvallisesti liikenteessä sekä huolehtimaan lapsen asianmukaisista varusteista. Vanhempien tulee tutustua koulureittiin yhdessä oppilaan kanssa ja näin tukea lapsen turvallista liikkumista liikenteessä sekä koulumatkoilla että vapaa-aikana.

Hyvällä yhteistyöllä koulujen, liikennöitsijöiden ja oppilaiden huoltajien kesken edistämme lapsen turvallisuutta ja hyviä kuljetuskokemuksia esiopetus- ja koulutiellä.

2. Lainsäädäntö

Perusopetuslaki

6 § Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita.

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään.

Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämipaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu päivähoitopaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämipaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa.

Lasta ei ilman huoltajan suostumusta saa osoittaa opetukseen, jossa 31 §:n 3 momentin nojalla peritään oppilaalta maksuja, eikä opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää.

32 § Koulumatkat

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon.

Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta tai jos oppilas saa 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Muiden lakien ja asetusten turvallisuusmääräyksiä

Liikenne- ja viestintäministeriön asetus koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormauksesta ja turvallisuusjärjestelyistä(553/2006) on tullut voimaan vuonna 2006. Asetus koskee koulun säännölliseen toimintaan kuuluvia matkoja, jotka ovat kunnan tai vastaavan tahon järjestämää tilausliikennettä. Koululaisten käyttämä normaali reittiliikenne ei kuulu asetuksen soveltamisalaan. Myös koulumatkoilla ja koulukuljetuksissa on tärkeä muistaa, että kaikkien tienkäyttäjien on otettava huomioon yleinen tieliikennettä koskeva lainsäädäntö.

Turvavyötä on tieliikennelain mukaan käytettävä kaikkien istuessaan sellaisella paikalla mihin se on asennettu. Oppilaita kuljettavan kouluauton (tilausliikenne, taksi, pienoislinja-autot) kuljettajan on myös käytettävä turvavyötä.

Autossa voidaan kuljettaa kuljettajan lisäksi enintään rekisteriotteeseen merkityn määrä istumapaikkaluvun mukainen määrä matkustajia. Jos auto on koulukuljetuskäyttöön hyväksytyillä lisäturvavöillä, matkustajien määrä yhdellä istuimella tai istuinrivillä saa olla enintään seuraavaa:

istumapaikkojen määrä	matkustajien määrä
1	2
2	3
3	5
4	6

Vierekkäisillä istumapaikoilla ei kuitenkaan saa olla useampia kuin kolme matkustajaa. Kuljettajalle ja kahdeksalle matkustajalle rekisteröidyssä henkilöautossa saa kullakin vähintään 70 senttimetrin levyisellä istumapaikalla, kuljettajan viereistä paikkaa lukuun ottamatta, kuljettaa kahta siihen sopivaa matkustajaa. Siten 1+8 hengen autossa saa kuljettaa 13 oppilasta sillä edellytyksellä, että kaikki oppilaat ovat lukuvuoden alkaessa alle 13-vuotiaita, muutoin saa kuljettaa 12 oppilasta (koulukuljetusasetus 2 §).

Linja-autoissa ei saa 1.8.2007 alkaen koulukuljetuksissa olla ylikuormaa lainkaan (koulukuljetusasetus 3 §). Linjaliikenteessä rekisteriin merkitty matkustajamäärä saadaan tilapäisesti ylittää 30 prosenttia (asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä 38 §).

Laki alkolukon käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa (10.12.2010/1110) määrää alkolukon käytön pakolliseksi tilausajoina suoritettavissa koulu- ja päivähoitokuljetuksissa 1.8.2011 alkaen.

Koulukuljetusauto on merkittävä edessä ja takana olevalla koulukyytikilvellä. Kilven saa korvata takseissa valaistulla koulukuljetusta ilmaisevalla kuvulla, joka on vähintään taksivalaisimen kokoinen.

3. Kuljetusten myöntämisen perusteet

Varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin ja kunnan osoittaman ensisijaisen koulun / esiopetuspaikan (= lähikoulu) välistä matkaa, jonka hän kulkee kouluun / esiopetukseen ja sieltä palatessaan.

Koulukuljetuksella tarkoitetaan oppilaalle maksutonta kuljetusta kodin ja koulun / esiopetuspaikan välillä, jonka opetuksesta vastaava järjestää halvinta tarkoituksenmukaista kulkuneuvoa käyttäen. Maksuton koulukuljetus koskee esiopetusta, perusopetusta tai lisäopetusta saavaa oppilasta.

Mikkelin kaupungin koulukuljetusten myöntämisessä ja järjestämisessä noudatetaan perusopetuslain 32 §:ssä määriteltyjä perusteita. Perusopetuslain lisäksi koulukuljetusten myöntämisessä noudatetaan näitä Mikkelin kaupungin kasvat- ja opetuslautakunnan hyväksymiä tarkentavia perusteita.

Perusteiden täyttyessä Mikkelin kaupunki on velvollinen järjestämään mikkeliiläisille oppilaalle maksuttoman koulukuljetuksen tai avustamaan oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvia kustannuksia. Mikkelin kaupunki maksaa kuljetusavustuksia vain poikkeustapauksissa erillisillä päätöksillä.

Oppilaalla ei ole oikeutta koulukuljetusetuuteen, jos hänet otetaan muuhun kuin kaupungin osoittamaan lähikouluun tai esiopetuspaikkaan (POL 6 § 2 mom.), tällöin oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista (POL 32 § 3 mom.) Oppilaan huoltaja voi myös järjestää kuljetuksen kouluun / esiopetukseen omalla tai tilaamallaan kulkuneuvolla, jolloin hän vastaa siitä aiheutuvista kustannuksista ja järjestelyistä kokonaisuudessaan.

Tämä koulukuljetussääntö tulee voimaan 1.1.2016 alkaen myönnettäessä ja järjestettäessä Mikkelin kaupungin koulukuljetuksia.

Ensisijainen koulu eli ns. lähikoulu

Kuljetusetuuden edellytyksenä on, että oppilas käy Mikkelin kaupungin osoittamaa ensisijaista koulua / esiopetuspaikkaa, jonka alueella hän väestörekisterin tietojen mukaan asuu. Ensisijaiseksi kouluksi / esiopetuspaikaksi voidaan katsoa myös muu Mikkelin kaupungin osoittama tarkoituksenmukainen koulu / esiopetuspaikka. Muihin kuin Mikkelin kaupungin osoittamiin kouluihin / esiopetuspaikkoihin kuljetuksia ei järjestetä, eikä korvata.

Väistötiloissa toimiva koulu / esiopetuspaikka on Mikkelin kaupungin osoittama ensisijainen koulu / esiopetuspaikka. Koulumatkaetuus määritellään väistössä toimivan koulun / esiopetuspaikan osoitteeseen samoilla periaatteilla kuin varsinaisella paikalla toimineen koulunkin / esiopetuspaikan osoitteeseen.

Koulumatkan pituus

Perusopetuslaissa määritellään koulumatkan pituudesta seuraavasti: ”jos perusopetusta, esiopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen”.

Mikkelin kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunnan määrittelemissä perusteissa esi- ja perusopetuksessa oppilaalle myönnetään koulukuljetus kaupungin osoittamaan ensisijaiseen esiopetus- tai perusopetuspaikkaan, kun koulumatkan pituus on:

- esiopetuksessa ja perusopetuksen 1. – 2. luokan oppilaalla yli 3 kilometriä
- perusopetuksen 3. – 9. luokan oppilaalla yli 5 kilometriä

Koulumatka mitataan lapsen väestörekisterin mukaisesta pysyvästä kotiosoitteesta, kotiportilta koulun portille lyhintä reittiä käyttäen. Tällöin kävely- ja pyörätiet otetaan huomioon ensisijaisina kulkuväylinä. Mittauksessa huomioidaan lisäksi, ovatko ne käytettävissä myös talviaikaan. Kunnan velvollisuus ei ole järjestää kuljetusta koko matkalle.

Koulumatkan mittaaminen suoritetaan Mikkelin kaupungin Kyytineuvossa ReittiGis -ohjelmalla.

Koulumatkan vaarallisuus

Jos oppilaan koulumatka, hänelle osoitettuun esi- tai perusopetuspaikkaan, tai osa siitä todetaan vaaralliseksi, kaupunki järjestää koulukuljetuksen koulumatkalle tai sen vaaralliseksi katsotulle osuudelle.

Mikkelin kaupunki on ottanut käyttää Koululiitu-ohjelman ja hyödyntää sitä suositusluonteisesti koulutien vaarallisuuden tutkintaan ja tulkintaan. Koululiitu -ohjelma käyttää lähtötietoina Tiehallinnon tierekisteriaineistoa. Koulutien vaarallisuuden arviointi perustuu Koululiitu-ohjelman tulkin lisäksi tieolosuhteisiin tutustumiseen paikanpäällä ja tarvittaessa pyydetään kannanotto muilta viranomaisilta. Arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita, mutta suurimman painoarvon arvioinnissa saavat teiden liikennemäärät ja nopeusrajoitukset. Olosuhteiden muuttuessa tien vaarallisuus arvioidaan uudestaan. Kasvatus- ja opetusjohtaja tekee kuljetusetuuspäätöksen koulutien vaarallisuuden arvioinnin perusteella ottaen tapauskohtaisesti huomioon myös oppilaan ikä ja/tai muut olosuhteet.

Petoeläinhavaintojen vuoksi anottavia kuljetuksia tai siihen liittyviä, nykyistä kuljetusreittiä koskevia muutoksia on mahdollisuus hakea erillisellä kuljetusetuushakemuksella. Hakemuksen pohjalta tilanne arvioidaan oppilaskohtaisesti. Hakemuksen käsittelyn pyydetään lausunto myös Etelä-Savon riistakeskukselta.

Koulumatkaan käytettävä aika

Perusopetuslain § 32 mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka saa odotuksineen kestää enintään:

- kaksi ja puoli tuntia oppilaan ollessa alle 13-vuotias lukuvuoden alkaessa
- kolme tuntia oppilaan ollessa yli 13-vuotias lukuvuoden alkaessa.

4. Koululaiskuljetuksen hakeminen

Koulumatkaetuus myönnetään ilman hakemusta ensisijaiseen Mikkelin kaupungin osoittamaan kouluun, mikäli perusteissa määritellyt kilometrirajat täyttyvät.

Yksittäistä oppilasta koskevaa koulumatkaetuutta tai sen muutosta tulee huoltajan hakea erillisellä hakemuksella. Tämä tarkoittaa sitä, että hakemus tulee perustella koulumatkan rasittavuuden tai vaativuuden, tien vaarallisuuden tai koulumatkaan käytettävän ajan perusteella.

Määritellyn kilometrirajan alittuessa oppilas voi olla oikeutettu koulumatkaetuuteen myös asiantuntijalausunnon perusteella. Asiantuntijalausunto on aina liitettävä hakemukseen. Lausunnossa tulee todeta yksilöity tarve ja perusteet kuljetukselle. Hakemuksesta tulee ilmetä myös ajanjakso, jona kuljetus on välttämätön sekä esitys kuljetusmuodosta (esim. tarvitsee taksikuljetuksen liikuntarajoitteen takia). Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa.

Koulumatkan järjestämistä tai koulumatkakulujen korvausta haetaan ja päätös tehdään jokaiselle lukuvuodelle erikseen, mikäli koulumatka on esikoulun ja 1.-2. luokan oppilaalla alle 3 kilometriä ja ylemmän vuosiluokan oppilaalla alle 5 km. Myös asiantuntijalausunnat on toimitettava joka lukuvuosi hakemuksen mukana uudelleen, elleivät ne ole luonteeltaan pysyväislaatuista. Tällaisissa tapauksissa asia sovitaan lapsen huoltajan kanssa erikseen. Erikoistapauksissa, kuten terveydellisten syiden perusteella tapahtuvissa kuljetuksissa, voidaan kuljetus järjestää tai korvata lyhyemmäksi ajaksi.

Oppilaalle tehty erityisen tuen päätös ei automaattisesti oikeuta koulukuljetusetuuteen.

Harkinnanvarainen koulukuljetus voidaan myöntää korkeintaan lukuvuodeksi kerrallaan. Kuljetus voidaan järjestää myös osalle vuotta (esim. talvikuukausiksi ajalle 1.11.–31.3.).

Kuljetuspäätöksen tekee kasvatus- ja opetusjohtaja kasvatus- ja opetuslautakunnan päättämien periaatteiden mukaisesti.

Hakulomakkeita on saatavilla Mikkelin kaupungin perusopetuksen kouluista, sivistystoimesta ja Mikkelin kaupungin internet-sivulta www.mikkeli.fi. Hakemus palautetaan os. Mikkelin kaupunki, Sivistystoimi, Maaherrankatu 9 – 11, 50100 Mikkeli.

4. Koulukuljetusten järjestäminen

Koulukuljetukset pyritään järjestämään ensisijaisesti julkisella liikenteellä. Mikkelin kaupungin koulukuljetuksissa on käytössä reittiliikenteen ja Mikkelin paikallisliikenteen linja-autot. Mikäli koulukuljetusta ei pystytä järjestämään julkisen liikenteen avulla, se järjestetään mm. tilauslinja-

autoilla tai taksilla.

Koulukuljetusta ei välttämättä järjestetä oppilaan koko koulumatkalle, vaan oppilaan tulee varautua siihen, että hän kulkee osan koulumatkasta omatoimisesti. Kuljetuksen myöntämisen perusteena oleva kilometriraja on pisin mahdollinen omavastuumatka oppilaan omatoimiselle kulkemiselle. Oppilaan koulukuljetukseen ja omatoimiseen kävelyyn kuluva yhtenäisaika odotusaikoihin ei kuitenkaan saa ylittää perusopetuslain mukaisia päivittäisiä koulumatkaan kuluvia aikoja. ”Kotiportailta” haetaan vain poikkeustapauksissa ja erikseen perustellusta syystä (esim. liikuntaeste).

Alla olevassa Kuntaliiton tekemässä taulukossa on esitetty keskimääräisiä kävelyaikoja ikäluokittain.

Oppilaan kilometriä kohti tarvitsema keskimääräinen kävelyaika

Ikä vuosina	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Kävelyaika min/km	16 min	15 min	14 min	13 min	12,5 min	12 min	11,8 min	11,6 min	11,4 min	11,2 min	11 min	10,8 min

Kuljetusten odotusajat

Oppilaalle saattaa koulukuljetusautojen reiteistä ja aikatauluista johtuen kertyä odotusaikaa aamulla ennen koulun / esiopetuksen alkamista sekä iltapäivällä koulun päättymisen jälkeen. Koulupäivän jälkeen kuljetusta odottavalle oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus valvottuun toimintaan tai tarjota tila esim. läksyjen tekemiseen. Päivittäiset odotusajat pyritään kuitenkin pitämään mahdollisimman lyhyinä, kuitenkin hyödyntäen yhteisiä kuljetusjärjestelyjä.

Lukujärjestyksistä poikkeavat kuljetukset

Koulukuljetusoppilas on oikeutettu koulukuljetukseen myös ennen tai jälkeen hänelle annetun tukiopetuksen. Jälki-istuntoon määrätyle oppilaalle rehtori katsoo kuljetusjärjestelyt niin, että oppilaan on mahdollista kulkea kotimatka myöhemmin lähtevällä aikataulun mukaisella vuorolla tai kuljetuksella tai muulla järjestetyllä tavalla. Koulujen kerhoista ei järjestetä erillisiä kuljetuksia.

Kuljetuksesta maksettava saattokorvaus

Mikkelin kaupunki voi suorittaa huoltajalle saattokorvausta oppilaan kuljettamisesta aiheutuneista kustannuksista. Oikeutta saada saattokorvaus oppilaan kuljetuskustannuksiin tulee hakea kasvatus- ja opetusjohtajalta ennen kuljetuksen aloittamista. Saattokorvauksen myöntämisen edellytyksenä on, että Mikkelin kaupunki ei ole järjestänyt kuljetusta muulla tavoin. Saattokorvaus on varta vasten tehdystä saatosta kunnallisen yleisen virkaehtosopimuksen mukainen kilometrikorvaus koti-koulu-koti ja työ- tai muun asiointimatkan yhteydessä tehdystä saatosta Kelan matkamääräysten mukainen km-korvaus koti-koulu/koulu-koti. Korvaus maksetaan jälkikäteen laskua vastaan.

Koulukuljetus maksusitoumuksen perusteella

Haja-asutusalueella, missä ei ole tarjolla joukkoliikennepalveluja, voidaan myöntää taksien kuljetusreittille oikeus koulukuljetukseen ns. maksusitoumuksella, mikäli koulukuljetuksia suorittavassa autossa on tilaa. Kouluauton reittiä ei maksusitoumuksen vuoksi muuteta. Maksusitoumusta voidaan hakea kokolukukaudeksi tai talvikaudelle.

Kun asiasta on neuvoteltu liikennöitsijän kanssa, luvan koulukuljetusoikeudesta antaa Kyytineuvo. Kuljetus maksusitoumuksella on aina tilapäinen, eikä luo pysyvää kuljetusoikeutta. Maksusitoumuksella kuljetukseen oikeutettu oppilas voi kysyä reitin aikataulun liikennöitsijältä.

Maksusitoumuksella myönnetyn kuljetuksen hinta on 1.-5. lk: oppilaalle 30 euroa / kk / kuljetussuunta ja 6.-9. lk:n oppilaalle 45 euroa / kk / kuljetussuunta. Hinnoittelu seuraa joukkoliikenteen koululaislipun hinnoittelua ja muuttuu sen muuttuessa. Korvaus laskutetaan lukukausittain, eikä siitä tehdä hyvityksiä/palautuksia käyttämättömien matkojen osalta. Maksusitoumukseen perustuva kuljetus voidaan lopettaa maksamattomien kuljetuslaskujen vuoksi.

5. Säännöt ja ohjeet koulukuljetuksissa

Koulun säännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana. Koulukuljetusautossa ei saa liikkua kuljetuksen aikana ja turvavyöt on pidettävä kiinni koko ajomatkan ajan. Koulukuljetusauton kuljettaja saa ja hänen pitää puuttua kuljetuksen aikana ilmeneviin häiriötilanteisiin. Liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeää.

Liikennöitsijöiden/autoilijoiden vastuu kattaa matkan autoon noususta kotipysäkiltä tai noutopisteestä koulun pysäkille jättämiseen ja toisin päin.

Koulukuljetusauton kyytiin saa ottaa vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita ylimääräisiä tavaroita, joita lukujärjestyksen mukaan tarvitaan esimerkiksi liikuntatunneilla tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa.

Koulukuljetusauton kyytiin saavat nousta vain ne oppilaat, joille on myönnetty siihen lupa koululta. Koulukuljetusautoon ei saa ottaa kavereita mukaan.

Alla on lueteltu periaatteita ja ohjeita, joiden mukaan koulukuljetuksien aikana on toimittava. Periaatteita noudattamalla koulukuljetukset sujuvat joustavasti ja turvallisesti.

- Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana.
- Liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeintä. Autossa ei saa liikkua paikasta toiseen kuljetuksen aikana ja oppilaan on ehdottomasti pidettävä turvavyö kiinni määräysten mukaisesti.
- Auton kuljettaja saa puuttua kuljetuksen aikana tapahtuvaan häiriköintiin tilanteen vaatimalla tavalla.

- Huoltajan tulee ilmoittaa, jos oppilas jostakin syystä ei tarvitse koulukyytiä, koulu antaa ohjeet peruutusten tekemisestä.
- Auton kyytiin saa ottaa sukset, muttei isoja urheiluvarusteita, kookkaita soittimia tai ylimääräisiä muita tavaroita vaan näiden toimittamisesta kouluun on huoltajan huolehdittava sovitus koulun kanssa. Sukset, pelimailat ja luistimet on kuljetuksen ajaksi oltava pakattuna suljettuun pussiin tai kassiin. Urheiluvarusteiden kuljetusta pienissä takseissa emme kuitenkaan aina voi taata niiden tilahtauden vuoksi. Näissä tapauksissa kuljetuksen harkitsee liikennöitsijän kuljettaja.
- Pysäkillä on oltava ajoissa. Auto ei odota.
- Auto ei odota oppilasta, jos hän lähtee hakemaan esim. unohtunutta tavaraa kotoa.
- Myöhästynyttä oppilasta ei erikseen kuljeteta.
- Oppilaan on oltava odottamassa 5 min. ennen sovittua aikaa sovitulla pysäkillä.
- Linja-autoa käytettäessä on annettava selvä ja reipas pysähtymismerkki. Hämärän ja pimeän aikana heijastin auttaa ratkaisevasti näkymistä.
- Maksu suoritetaan linja-autossa kortilla, jonka tulee olla ehjä ja oikealle välimatkalle annettu. Jos kuljettaja huomauttaa virheellisestä kortista, on oppilaan välittömästi koululla ilmoitettava asia koulusihteerille tai koulun rehtorille.

Aikataulut

Koulukuljetusautoissa on aikatauluina toimiva matkustajaluettelo, jota päivitetään säännöllisesti. Oppilaan on oltava viisi minuuttia ennen sovittua aikaa odottamassa sovituksessa paikassa, eikä jossain sen läheisyydessä. Koulukuljetuksen ei tarvitse odottaa oppilasta. Oppilasta ei myöskään tarvitse palata uudelleen hakemaan, mikäli tämä ei ole sovittuna aikana sovitulla paikalla. Huoltajan tulee ilmoittaa liikennöitsijälle vähintään tuntia aikaisemmin, kun oppilas ei tarvitse koulukyytiä tai kun peruutustarve on tiedossa. Perumatta jätetyn tai aiheettoman kuljetuksen todelliset kustannukset voidaan periä huoltajalta.

Aamuisin koulukuljetusauto voi saapua hieman ilmoitettua aikaa myöhemmin. Koulukuljetusauto ei kuitenkaan saa ohittaa hakupaikkaa ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki ajolistojen mukaan hakupaikasta kyytiin nousevat oppilaat ole mukana. Iltapäivisin koulukuljetusoppilaat haetaan kouluilta suunnitellun ajoreitin mukaisesti. Iltapäivisin saattaa lukujärjestyksistä johtuen olla ”ruuhkahuippu”, jolloin oppilaat voivat joutua odottamaan koulukuljetusta.

6. Toiminta poikkeustilanteissa

Oppilaan koulumatka on reitti suorinta tietä kotoa kouluun / esiopetuspaikkaan ja takaisin. Koulumatkaksi ei katsota oppilaan poikkeamista koulureitiltä tai jos hän ei käytä hänelle osoitettua koulukuljetusta. Esimerkiksi oppilas menee koulusta suoraan kaverin luokse tai huoltaja hakee hänet koululta.

Koulukuljetusauto ei saavu pysäkillä

Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä voi joskus käydä niin, että auto ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Liikennöitsijä on tällöin velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen mahdollisuuksien mukaan. Oppilaan ei pidä kuitenkaan odottaa kuljetusta pysäkillä loputtomiin (=yli 30 minuuttia), vaan on parasta, että hän menee takaisin kotiinsa tai hakeutuu huoltajiensa avustamana kouluun.

Kuljetuksen laatuun ei olla tyytyväisiä

Mikäli kuljetusoppilas ja hänen huoltajansa eivät ole tyytyväisiä kuljetuksen laatuun, tulee huoltajan ottaa yhteyttä koululle / esiopetuspaikkaan tai Mikkelin kaupungin Kyytineuvoon. Koulu / esiopetuspaikka selvittää ongelmatilanteet ja ne kirjataan ylös Kyytineuvon kanssa. Kuljetusyrittäjään otetaan yhteyttä tilanteiden selvittämiseksi ja palvelun parantamiseksi.

Erimielisyydet liikennöitsijän kanssa

Pääsääntöisesti liikennöitsijä yhdessä Mikkelin kaupungin sivistystoimen ja Kyytineuvon kanssa osoittaa oppilaalle kuljetuksen nouto-/jättöpysäkin paikan, joka voi olla linja-autopysäkki, liittymä tai muu liikenteellisesti turvallinen paikka. Jos oppilaan huoltajalla ja liikennöitsijällä on erimielisyyttä pysäkin paikasta, päättää Kyytineuvo lopullisen paikan.

Onnettomuudet

Kunta vastaa oppilaille koulussa tai koulumatkalla tapahtuvista tapaturmista. Vastuu koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Kunta korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Liikennevahingoissa, joissa toisena osapuolena on moottoriajoneuvo, hoitokulut tulee ohjata ensisijaisesti lakisääteisen liikennevakuutuksen korvattaviksi. Esinevahinkoja ei pääsääntöisesti korvata. Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, on koulu velvollinen tiedottamaan oppilaiden huoltajille tapahtuneesta.

Poikkeukselliset sääolosuhteet

Poikkeuksellisten sääolosuhteiden (esim. kova pakkanen) vuoksi ei järjestetä erillisiä kuljetuksia. Kuljetusoppilaat kuljetetaan kuitenkin tavalliseen tapaan. Lapsilta edellytetään sään mukaista pukeutumista.

Vahinko- tai ilkeilytapaus

Mikäli oppilas aiheuttaa koulukuljetusautolle vahinkoa ja/tai ilkeilyä, on hän velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Tällöin oppilaan huoltaja ja liikennöitsijä sopivat keskenään vahinkojen korvaamisesta. Mikkelin kaupunki ei korvaa oppilaiden koulukuljetusautoille aiheuttamia vahinkoja.

7. Liikennekasvatus ja turvallisuus

Yleistä

Mikkelin kaupunki pyrkii jatkuvasti omalta osaltaan parantamaan koulumatkojen turvallisuutta.

Päävastuu liikennekasvatuksessa on kuitenkin huoltajilla, jotka ovat velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Huoltajien toivotaan huolehtivan siitä, että erityisesti koulunsa aloittaville, mutta myös vanhemmille oppilaille opetetaan hyvin koulureitti, aikataulut ja liikenteessä kulkeminen. Vanhempien on neuvottava ja opastettava ja tarpeen mukaan kuljettava mukana sekä saatettava lasta, kunnes hän oppii itse kulkemaan ja huomioimaan liikennettä. Huoltajat vastaavat koulukuljetuksessa olevien lasten turvallisesta pääsystä kotoa autoon ja autosta kotiin.

Vanhempien tulee arvioida, onko heidän lapsensa riittävän kypsä kulkemaan koulumatkan tai osan koulumatkasta pyörällä. Suositus on, että esi- ja 1.-2 luokan oppilaat eivät kulkisi kouluun pyörällä. Pyöräilykypärää tulee lain mukaan käyttää aina pyöräillessä. Lisäksi tulee huolehtia heijastimen käytöstä pimeään vuodenaikaan. Koulun vastuulla oppilas on noustuaan autosta kouluun ja koulun päättymisestä autoon nousuun.

Sivistystoimi tai koulut tiedottavat poikkeustapauksista edelleen liikennöitsijöille ja koteihin.

Laki järjestyksenpitämisestä joukkoliikenteessä oikeuttaa kuljettajan poistamaan häiriötä aiheuttavan matkustajan, joka kielloista huolimatta jatkaa häiriön aiheuttamista. Matkustajaa ei saa kuitenkaan poistaa, jos siitä aiheutuisi vaaraa hänen terveydelleen.

Oppilas voi vaikuttaa omaan turvallisuuteensa myös koulukuljetuksen ja julkisen liikenteen käyttäjänä. Kuljettajalle on taattava työrauha, jotta hän voi keskittyä ajamiseen. Oppilaat eivät saa myöskään häiritä muita matkustajia.

Kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata. Iästä huolimatta vahingontekijä tai hänen huoltajansa joutuu korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Koulun piha-alueen liikenne järjestetään siten, että se ei vaaranna oppilasturvallisuutta. Koulut osoittavat piha-alueiden tuntumasta vanhemmille turvallisen oppilaiden jättö- ja noutopaikan. Liikennöitsijöiden/autoilijoiden vastuu kattaa matkan autoon noususta kotipysäkiltä tai noutopisteestä koulun pysäkille jättämiseen ja toisin päin.

8. Ohjeita kouluille

Tiedottaminen huoltajille

Koulun / esiopetuspaikan vastuulla on tiedottaa koulukuljetusjärjestelyistä huoltajille.

Muutoksista ilmoittaminen

Muutokset koululaiskuljetusten aikatauluihin (esim. jakson vaihtumisten yhteydessä, kokeilujaksot, lukujärjestyksiin tulevat muutokset) on toimitettava Kyytineuvon viimeistään kaksi viikkoa ennen muutoksien voimaan astumista. Muuttuvat tiedot tulee päivittää myös Primus-ohjelmaan.

Tapaturmien vuoksi tarvittavan koulukuljetuksen järjestämiseen varataan kolme arkipäivää siitä päivästä lukien, kun lääkärintodistus on saapunut Kyytineuvon. Kuljetus pyritään aloittamaan aina maanantaiaamusta, jotta kuljetusmuutokset ehditään tiedottamaan kouluille, kuljettajille ja tarvittaessa muiden kuljetusoppilaiden huoltajille.

Kaikista kuljetustilauksista ja -muutoksista ilmoitetaan aina sähköpostitse kuljetustilauslomakkeella tai siten, että sähköpostiviesti sisältää kaikki samat tiedot kuin mitä lomakkeella on pyydetty.

Koulun omasta toiminnasta aiheutuvat lyhytkestoiset kuljetusmuutokset tulee koulun aina huolehtia ja järjestellä itse. Myös kuljetuskustannukset maksetaan koulun omista määrärahoista.

Koulun / esiopetuspaikan tulee huolehtia seuraavista asioista koskien koulukuljetuksia:

- koulun rehtori huolehtii, että Kyytineuvo saa kuljetusoppilaiden koulun alkamis- ja päättymisajat ym. tarvittavat tiedot ajoissa
- lukujärjestysten suunnittelussa huomioidaan kuljetusjärjestelyjen kustannustehokkuus siten, että aina ensisijaisesti käytetään joukkoliikennettä ja muita lähtöjä tulee mahdollisimman vähän
- lukujärjestysten suunnittelussa tulee kuljetusoppilaiden osalta huomioida myös joukkoliikenteen aikataulut
- oppilaat aikataulutetaan koulujen lukujärjestysten mukaisesti koulukuljetusten reiteille, lukujärjestysten tulisi olla pysyviä
- koulun rehtori huolehtii siitä, että oppilaiden tiedot ovat Primus-ohjelmassa ajan tasalla (esim. osoite, koulu, lukujärjestys sekä kaikki muut tiedot, joilla on vaikutusta koulukuljetuksen järjestämiseen)
- erityistä huolenpitoa vaativilla oppilailla (esim. kehitysvammainen oppilas, erityisoppilas) on tarpeen vaatiessa henkilö vastaanottamassa kouluautosta tai saattamassa kouluautoon
- koulu / esiopetuspaikka järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan tai tilan mahdollisena kuljetusten odotusaikana
- koulujen / esiopetuspaikan tulee välittää huoltajilta ja oppilailta tulevaa tietoa koulukuljetusten toimivuudesta Kyytineuvolle
- jokaisella koululla tulee olla nimettynä kuljetuksia hoitava henkilö
- tiedottaa omalla koulullaan / esiopetuspaikassa koulukuljetuksia hoitavan henkilön ajantasaiset yhteystiedot liikennöitsijälle ja huoltajille sekä Kyytineuvon

- kuljetuksiin liittyvät reklamaatiot tulee aina tehdä Kyytineuvolla sähköpostitse. Reklamaatioon on hyvä kirjata tapahtuma aika ja paikka kellonajan tarkkuudella sekä tieto siitä, että kenen kuljetusta ko. reklamaatio koskee
- järjestää poikkeavista lukujärjestyksistä aiheutuvat kuljetusmuutokset (kuljetusten peruutukset sekä uudet kuljetusjärjestelyt)
- ylläpitää Primus-ohjelmassa koulukuljetukseen oikeutettujen oppilaiden tietoja
- tiedottaa koulukuljetusjärjestelyistä huoltajille
- tilata Kyytineuvolta tapaturmien tai sairauden perusteella järjestettävät koulukuljetukset
- tilata Kyytineuvolta välituntikuljetukset
- tilata älykortit kouluille Matkahuollosta ja huolehtii korttien palautuksista, lisätilauksista jne.

9. Ohjeita kuljetusoppilaiden huoltajille

Huoltajan tehtävänä on huolehtia, että

- oppilas on ajoissa hakupaikalla ja että hakupaikka on esteetön eri vuodenaikoina
- oppilas on pukeutunut sään mukaisesti
- oppilas käyttää pimeällä heijastinta (myös kaupunki- ja taajama-alueella)
- lapsella on repussa huoltajan yhteystiedot
- oppilas ottaa kyytiin vain sellaisia urheiluvälineitä ja muita ylimääräisiä tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esim. liikuntatunneilla ja joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa. Huoltajan tehtävä on myös huolehtia siitä, että urheiluvälineet ja muut ylimääräiset tavarat on pakattu asianmukaisesti.

Huoltajat opastavat lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana sekä kertovat tarvittaessa kuljettajalle lapsen sairauksista ja mahdollisesta lääkityksestä (esim. diabetes, epilepsia).

Huoltajat selvittävät linja-autojen aikataulut ja harjoittelevat linja-autolla kulkemista. Aikatauluja saa Internetistä osoitteesta www.matkahuolto.fi.

Huoltajat ilmoittavat kyytimuutoksista välittömästi suoraan liikennöitsijälle, jos kyseessä on samaa tai seuraavaa päivää koskeva muutos. Myös lyhytkestoiset, väliaikaiset muutokset ilmoitetaan suoraan liikennöitsijälle (esim. useamman päivän kestävä flunssa tms. jos tiedetään että lapsi on loppuviikon kotona sairaana). Mikäli huoltaja laiminlyö kuljetusmuutoksesta ilmoittamisen, voidaan häntä laskuttaa aiheuttomasta ajosta.

Mikäli huoltajalla on tiedossaan pitempiaikainen poikkeama lapsen taksikuljetuksen tarpeeseen, tulee siitä ilmoittaa koululle ja Kyytineuvon.

Huoltaja ei voi itse tilata koulukuljetusta eikä tehdä muutoksia kuljetusreittiin.

10. Ohjeita liikennöitsijöille ja kuljettajille

- valmistautuessa ajoon muistettava kohdella lapsia tasavertaisina asiakkaina ja tulevina aikuisina
- huolehtia hyvästä fyysisestä ja henkisestä ajokunnosta, sillä vaativa ja riskialtis kuljetustehtävä edellyttää niitä
- lukuvuoden alkaessa esittäydytään uusille kuljetusoppilaille
- kuljetettavien oppilaiden nimilistan pitäminen mukana sekä mahdollisten muutosten päivittäminen listaan heti muutoksen ilmoituksen jälkeen
- kuljetuksissa käytettävän auton kunto oltava määräysten sekä ohjeiden mukainen ja siisti, mm. turvavöiden oltava kunnossa ja niitä on oltava riittävä määrä
- kuljetettavaan tai heidän perheisiinsä liittyviä asioista ei kerrota ulkopuolisille, kuljetuslistat ovat tarkoitettu vain kuljettajaa varten ja vanhat kuljetuslistat tulee hävittää asianmukaisesti
- varmistettava, että oppilailla on turvavyöt kiinni liikkeelle lähdettäessä
- toimiminen liikenteessä olemalla lapsille esimerkki liikennesääntöjä noudattamalla
- haku-/jättöpaikkojen sopiminen koulujen ja Kyytineuvon kanssa
- huolehtia erityistä huolenpitoa vaativien (esim. kehitysvammaisten) oppilaiden luovuttamisesta vastaanottavalle henkilölle saakka
- koulukuljetusreittien ajaminen tilauksen ja sovitun mukaisesti sekä yhteisesti sovitun aikataulun noudattaminen
- nopeusrajoitusten ja liikennesääntöjen noudattaminen
- järjestyksenpito autossa
- pysäköiminen niin, että kuljetettava voi nousta ja jäädä pois kyydistä turvallisessa paikassa
- oppilaiden sijoittaminen autoon kuljetettavien koko ja erityistarpeet huomioiden
- kuormitusmääräysten noudattaminen
- liikuntavälineiden kuljettaminen (sukset niputettuina, pulkka)
- ongelmatilanteissa yhteydenpito huoltajaan, koululle tai Kyytineuvon
- autosta poistuvan oppilaan opastaminen
- liikennöitsijä vastaa kuljettajiensa rikostaustan selvittämisestä (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504)
- auton varustaminen alkolukolla (Laki alkolukon käytöstä koulu- ja päiväkotikuljetuksissa 10.12.2010/1110)
- auton tulee olla varustettuna taksiasetuksen mukaisella koulukyyti- merkillä.

11. Kyytineuvo

Vuoden 2015 alusta on aloittanut toimintansa Mikkelin kaupungin henkilökuljetusten logistiikkakeskus ”Kyytineuvo”. Kyytineuvo toimii teknisen toimen alaisuudessa.

Kyytineuvo vastaa Mikkelin kaupungin henkilökuljetusten järjestämisestä kokonaisuudessaan sisältäen sivistystoimen koulukuljetukset, sosiaali- ja terveystoimen vammaispalvelu- sosiaali- ja erityishuoltolain kuljetukset, teknisentoimen joukkoliikenteen sekä asiointiliikenteen.

Kyytineuvosta hoidetaan henkilökuljetusten matkojen välitys ja yhdistely, koulukuljetusten sekä joukkoliikenteen suunnittelu, kilpailutus sekä käytännön organisointi. Päätös oppilaan oikeudesta koulukuljetukseen tehdään jatkossakin sivistystoimessa.

Kyytineuvo järjestää koulukuljetukset sivistystoimen määrittämien perusteiden mukaisesti.